ORĘDOWNIK URZĘDOWY
MIASTA BYDGOSZCZY

Redakcja i Administracja:
Magistrat miasta Bydgoszczy ratusz pokój 15. Czynna codziennie od 8-mej do 3-ciej po poł. Za redakcję odpowiada radca Tytus Podoski.

Prenumerata: miesięcznie 50 groszy

Ogłoszenia:
Wiersz szerokości 66 mm 20 groszy. Przy powtarzającem się ogłoszeniu udzielamy rabatu

Nakładem: Magistratu Miasta Bydgoszczy. Drukiem Drukarni Bydgoskiej S. A. (Dz. Bydg.)

№ 9. | **Bydgoszcz, poniedziałek dnia 16 maja 1927 r.** | **Rok XLIV.**

Treść numeru:

118.

ODPIS.

Wojewoda Poznański.
L. dz. 4159/26. VII.

Wasza data 13. 4. 27.
L. dz. 1129/27.

Przedmiot: w sprawie urlopu wypoczynkowego na r. 1927.

Poznań, dnia 20 kwietnia 1927.

Do

Pana Lekarza Powiatowego
na miasto
w Bydgoszczy.

Urząd Wojewódzki uwzględniając wniosek w sprawie wymienionej w nagłówku udziela Panu Lekarzowi Powiatowemu urlopu wypoczynkowego w czasie od 1 czerwca 1927 r. do 14-go lipca 1927 r. włącznie.

Zastępstwo w tym czasie obejmie w myśl ustalonego wykazu urlopów wypoczynkowych na rok 1926 lekarz powiatowy na powiat bydgoski p. Dr. Gaszyński, ul. Gdańska 42.

Urząd Wojewódzki godzi się na przedłożoną propozycję odnośnie zastępstwa w Pomocy Lekarskiej dla funkcjonarjuszów z zastrzeżeniem, że jakiekolwiek wynagrodzenie zastępcy za te czynności nie może obciążyć Skarbu Państwa.

O miejscu pobytu w czasie urlopu wypoczynkowego, jako też o przejęciu urzędowania po ukończeniu urlopu należy Urząd Wojewódzki natychmiast zawiadomić.

Powyższe ogłasza się.

Bydgoszcz, dnia 4 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.
(—) Hańczewski, radca miejski.

Pl. VI. 3179/27.

119.

Rozporządzenie policyjne.

W czwartek, dnia 19 maja rb. o godz. 3 po poł. odbędzie się w Bydgoszczy na Nowym Rynku tegoroczne **licencjonowanie stadników** (buhajów) na powiat **miejski** Bydgoszcz. Wszyscy właściciele stadników są zobowiązani przedstawić takowe w tym terminie komisji licencyjnej. W rachubę wchodzą stadniki, które już są zdolne do stanowienia, a co do których zamierza właściciel uzyskać prawo pokrywania obcych krów.

Rodowód (personalje) stadników należy poprzednio, najpóźniej do dn. 15. 5. zgłosić ustnie w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka nr. 32, pokój 10, w godzinach biurowych od 8—13-tej.

Niezastosowanie się do niniejszego rozporządzenia pociągnie za sobą karę pieniężną do 150 złotych, którą zastąpi ewtl. odpowiedni areszt, jak również zwołaną będzie ponowna licéncja na koszt winnego.

Niniejsze rozporządzenie wydaje się na mocy rozp. wojew. z dnia 24. 3. 25 Nr. 11662/25 I. dot. licencjonowania stadników (Dz. U. Woj. Nr. 14 z 4. 4. 25).

Bydgoszcz, dnia 29 kwietnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. VI. 2501/27.

120.

Ostrzeżenie.

Niniejszem przestrzega się przed używaniem do potraw i napojów surowego lodu naturalnego, pochodzącego z kanału bydgoskiego lub z Brdy. Używanie lodu naturalnego stanowi dla zdrowia ludzkiego wielkie niebezpieczeństwo zwłaszcza wtedy, gdy lód pochodzi z publicznych dróg wodnych. Zarazki bowiem duru brzusznego, biegunki i t. d. pozostają żywotne w takim lodzie i chorobotwórcze, jak wiadomo, dłuższy czas — prawdopodobnie przez kilka miesięcy. Z tego też powodu lód naturalny, który niewątpliwie w dość licznych wypadkach bywa spożywany, może częściej aniżeli się to naogół przypuszcza być rozsadnikiem tego rodzaju chorób zakaźnych kiszek lub żołądka. A że w wodzie kanału bydgoskiego wzgl. rzeki, stale zanieczyszczanej przez dopływające do niej lub w nią wlewane nieczystości i odchody bądź to fabryk bądź to szkuciarzy, zachodzić mogą nierzadko bakcyle duru, biegunki itd. — to nie ulega wątpliwości. We własnym tedy interesie winien każdy się wystrzegać używania takiego lodu w celach spożywczych. Należy też dzieciom zwracać uwagę na szkodliwość tego lodu i zabraniać im brać — jak się to niestety zdarza bardzo często — lód taki do ust i ssać.

Bydgoszcz, dnia 10 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. VI. 3159/27.

121.

Ogłoszenie

W sprawie uiszczenia opłat za czyszczenie ulic w myśl uchwał Korporacyj Miejskich z dnia 10. I. 1927 — 10. II 1927.

Zawiadamia się, że wniesione sprzeciwy i zażalenia do Województwa wzgl. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu nie wstrzymuje obowiązku zapłacenia należności za czyszczenie ulic w oznaczonym terminie.

Uprasza się zatem o zapłacenie zaległych opłat za styczeń 1927 r. do dnia 25 maja br., gdyż po wyznaczonym terminie nastąpi przymusowa egzekucja.

Bydgoszcz, dnia 11 maja 1927 r.

Magistrat — Tabor Miejski.

(—) **J. Milchert,** radca miejski i decernent.

122.

Obwieszczenie.

Wszystkie zamieszkałe w Bydgoszczy **pielęgniarki chorych** (kat. siostry zakonne, ewang. siostry djakonisek, pielęgniarki prywatne itd.) winny celem rejestracji przedłożyć w tut. Urzędzie (Grodzka 32, pokój 10) w przeciągu 2 tygodni osobiście w godzinach przedpołudniowych (8—12) swoje uprawnienia pielęgniarskie (świadectwa z odbytych kursów fachowych i t. p.) Niezastosowanie się będzie karane.

Bydgoszcz, dnia 27. 4. 27.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. VI. 2950/27.

123.

Różycę

stwierdzono u jednej świni należącej p. Cichon, ul. Senatorska 31.

Zarządzam środki ochronne.

Bydgoszcz, dnia 29 kwietnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. VI. 3109/27.

124.

Różycę

stwierdzono u świń, należących p. Danielakowi, zamieszkałemu przy ul. Św. Jańskiej 18.

Zarządzam środki ochronne.

Bydgoszcz, dnia 2 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. VI. 3160/27.

125.

Znaleziony wóz ciężarowy.

W niżej podpisanym urzędzie zgłoszono wóz ciężarowy będący bez dozoru i bez nazwiska właściciela.

Prawo własności należy zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój 7.

Bydgoszcz, dnia 22 kwietnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. I. 4920/27.

126.

Znalezione przedmioty.

W drugiej połowie miesiąca marca r. 1927 zgłoszono w niżej podpisanym urzędzie następujące przedmioty znalezione:

3 torebki damskie, 1 sakiewkę, 1 etui skórzane, 5 m. czarnej satyny, ½ m. białej satyny, 1 kawał białego płótna, 7 sztuk drzewa, 1 rower bez rączek, 1 korba do samochodu, 1 medal mosiężny. Również ogłoszono 4 psy przybłąkane.

Prawo własności należy zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój 7.

Bydgoszcz, dnia 5 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

127,

Przybłąkany pies (wilk).

W niżej podpisanym urzędzie zgłoszono przybłąkanego psa. Prawo własności należy zgłosić w Miejkim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój nr. 7.

Bydgoszcz, dnia 26 kwietnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. I. 5071/27.

128.

Przybłąkany pies.

W niżej podpisanym urzędzie zgłoszono przybłąkanego psa (wilka). Prawo własności należy zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój 7.

Bydgoszcz, dnia 27 kwietnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Pl. I. 5154/27.

129.

Ubezpieczenie inwalidowe.

Wskutek podwyższenia przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu wartości świadczeń w naturaljach obowiązują dla robotników rolnych **od dnia 1 maja rb.** następujące grupy zarobkowe w ubezpieczeniu inwalidowem:

Ordynarjusze należą do klasy V (znaczek tygodniowy 90 groszy).

Chałupnicy należą do klasy III (znaczek tygodniowy 60 groszy).

Zaciążnicy: kat. II a należą do klasy I (znaczek tygodniowy 30 groszy), kat. b III i IV należą do klasy II (znaczek tygdniowy 45 groszy).

Robotnicy sezonowi: kat. I należą do klasy IV (znaczek tygodniowy 75 groszy), kat. II i III do klasy II (znaczek tygodniowy 45 groszy).

Zwraca się również uwagę na to, że urzędy pocztowe mają na składzie znaczki 13 tygodniowe we wszystkich klasach, które pracodawcy mogą używać, jeżeli robotnikom rolnym płacą zasługi kwartalne.

Urząd Ubezpieczeń m. Bydgoszczy.

L. dz. Op. Sp. V 1359/27.

130.

Inspekcja Dróg Wodnych w Bydgoszczy podaje do wiadomości interesentów, że w myśl art. 113 ustęp pierwszy lit. b 1,3 ustawy wodnej z dnia 19-go września 1922 r. składanie drzewa w przekroju przepływu wielkiej wody lub używania gruntów nadbrzeżnych dróg wodnych i rzek spławnych do składania, wyciągania, względnie staczania drzewa jest zależne od zezwolenia władzy wodnej.

Podania o udzielenie zezwolenia mają być wniesione do Inspekcji Dróg Wodnych w Byd-

goszczy, która na mocy rozporządzenia Pana Wojewody z dnia 25. I. 24 l. dz. 4613/23 VIII B. jest władzą wodną uprawnioną do wydawania odnośnych zezwoleń na wodach żeglowych (skan. Brda, kanał bydgoski, skan. Noteć dolna — do mostu w Dziembowie, — skan. Noteć górna i jeziora żeglowne, wymienione w art. 261 ustawy wodnej p. 4, 5 i 6) oraz na spławnej rz. Brdzie.

Bydgoszcz, dnia 25 kwietnia 1927 r.

Inspekcja Dróg Wodnych.

Kierownik: Tychoniewicz.

L. dz. 2313/26.

131.

Muzeum Miejskie.

Frekwencja w miesiącu kwietniu.

Wystawę pejzaży włoskich J. Rupniewskiego zwiedziły następujące szkoły:

1) Gimnazjum Humanistyczne	93	uczni
2) Szkoła Wydziałowa dla chłopców	92	„
3) Internat Kresowy	70	„
4) Szkoła powsz. im. „Piramowicza“	59	„
5) Gimn. mat.-przyrodn. (Kopernika)	42	„
6) Szkoła powszechna „Sienkiewicza“	41	„
7) Szkoła powsz. „Nowodworska“	36	„
8) Gimnazjum Klasyczne	33	„
9) Seminarjum nauczycielskie	31	„
10) Szkoła Przemysłowa (Grafika)	28	„
11) Gimnazjum niemieckie	19	uczeń.
12) Gimnazjum żeńskie human.	15	uczeń.
Razem:	559.	

W miesiącu tym zwiedziło muzeum ogółem 1300 osób.

Muzeum Miejskie.

(—) Dr. T. Dobrowolski, dyr. muzeum.

L. dz. 200/27.

Sprawozdanie Prezydenta miasta ze stanu i działalności Zarządu miasta Bydgoszczy za rok 1925.

(Ciąg dalszy).

Urząd Budownictwa Naziemnego.

Z powodu braku gotówki wykonano tylko najpotrzebniejsze prace budowlane.

Z początkiem roku wykonano odmalowanie pozostałych do odnowienia jatek w chłodni Rzeźni Miejskiej.

Na wniosek Komitetu Rozbudowy Miasta przy Magistracie udzielił Bank Gospodarstwa Krajowego Magistratowi miasta Bydgoszczy z przyznanych w wysokości 560.000 kredytów budowlanych I zaliczkę w wysokości 20.000 zł. na rozpoczęcie budowy domów mieszkalnych przy ul. Babia Wieś. Prace przy fundamentach zostały w miesiącu grudniu 1925 r. rozpoczęte.

W budynku Teatru Miejskiego urządzono palarnię pod westybulem.

W obudowie sceny Teatru Miejskiego powiększono centralne ogrzewanie oraz obmurowano częściowo budynek magazynowy. Przez powyższe zmiany usunęło się chłód idący przy podniesieniu kurtyny ze sceny na widownię.

Wykonanie masywnego przejścia pomiędzy gmachem Bibljoteki Miejskiej a Bibljoteką Ludową przy ul. Jana Kazimierza umożliwiło stałą i konieczną komunikację pomiędzy Bibljoteką Miejską jej książnicą, znajdującą się nad Bibljoteką Ludową.

W budynkach szkoły Nowodworskiej, szkoły Św. Trójcy i szkoły im. Sienkiewicza uzupełniono i uruchomiono łaźnie natryskowe, które były dłuższy czas nieczynne.

Fasady odnowiono przy następujących budynkach mieszkalnych: przy ul. Grodzkiej 15/16, Mostowej 7/8 i ul. Jatki.

W budynku własności miasta przy ul. Jagiellońskiej 70 urządzono bezpłatną „Przychodnię dla chorych na gruźlicę“, odnowiono również przy tym budynku fasadę i dach.

Przy stacji izolacyjnej przy szosie Szubińskiej usunięto stary, bardzo uszkodzony kocioł parowy do przeprowadzenia dezinfekcji i zastąpiono go nowym kotłem.

W budynku Lecznicy Miejskiej przy ul. Gdańskiej urządzono nową stację roenthgenowską.

W Rzeźni Miejskiej przy ul. Jagiellońskiej wykonano przy domie mieszkalnym urzędników dobudówkę dla oddźwiernego a od strony toru masywną szopę do węgli.

Na realności przy ul. Wały Jagiellońskie 2/3 przy domie mieszkalnym odnowiono fasadę, odrestaurowano mieszkanie na I piętrze, budynek gospodarczy, zregulowano teren, rozebrano stajnię i zabudowania browarniane. Z braku kredytów w budżecie robotę przy domie mieszkalnym nie dokończono.

Następnie przełożono całkowicie dachy na budynku Ochronki na Okolu i na budynku Szkoły Dokształcającej przy ul. Chwytowo.

W budynku miejskim przy ul. Bernardyńskiej, w którym mieści się Urząd Opieki Społecznej, odnowiono wszystkie ubikacje biurowe i korytarze.

Nowy budynek czynszowy przy ul. Ossolińskich wykonano dnia 1 września 1925 r. i oddano do użytku Urzędowi Własności Miejskich.

Komitet Rozbudowy Miasta.

Posiedzeń Komitetu Rozbudowy Miasta odbyło się do końca 1925 roku 9, na których rozpatrywano 26 wniosków o kredyt budowlany.

Na 11 wniosków, które zostały przez Komitet Rozbudowy Miasta (na ogólną sumę 1.211.725,52 zł.) jako uzasadnione i uzupełnione odesłane do Banku Gospodarstwa Krajowego celem udzielenia wnioskodawcom kredytu budowlanego, udzielił Bank Gospodarstwa Krajowego gminie m. Bydgoszczy 560.000 zł. na preliminowaną sumę 700.000 zł., zaś ile Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił wnioskodawcom prywatnym, tego podać nie można, ponieważ Bank Gospodarstwa Krajowego nas o tem dotychczas nie uwiadomił, mimo, że o to kilkakrotnie prosiliśmy.

Komitet Rozbudowy Miasta przyjął 6 wniosków jako uzasadnionych, które jednakże zostały jako nie uzupełnione (z powodu braku załączników w myśl Regulaminu o rozbudowie miasta) na razie odroczone. Zaś 9 wniosków Komitet Rozbudowy Miasta jako nie uzasadnionych odrzucił, ponieważ nie odpowiadały przepisom w myśl ustawy o rozbudowie miast z dnia 29 kwietnia 1925 r.

Oddział Budowy Kanałów Żeglugowych.

W okresie sprawozdawczym utworzono Oddział Budowy Kanałów Żeglugowych, którego to oddziału zadaniem było prowadzenie korespondencji z urzędami i osobami ogólnie w budowie kanałów zaangażowanemi, a w szczególności w budowie dolnej części kanału Górny Śląsk — Gdańsk, z kierunkiem trasy na Bydgoszcz (wzgl. do Brdyujścia). Realizacja budowy kanałów przyczyni się do rozwoju miasta Bydgoszczy, do polepszenia ekonomicznych warunków bytu nietylko dla poszczególnego obywatela miasta i kraju, każdej organizacji samorządowej, gospodarczej, obronnej i społecznej, ale będzie nadto gwarancją całości i pomyślnego rozwoju potęgi Rzeczypospolitej.

Urząd Budowli Podziemnych.

Urząd budownictwa podziemnego stanowi bardzo ważną agendę miejską, której głównym zadaniem jest budowa i utrzymanie w porządku dróg komunikacyjnych oraz regulacja i pomiary miasta.

Działalność urzędu uwydatni szczegółowiej drugostronne zestawienie.

Prace Oddziału Pomiarów.

I. Prace polne.

Wykonano: Podział miejskiego terenu przy ul. Ossolińskich i na północ ewangelickiego cmentarza na 29 parcel budowlanych, utrwalenie i pomiar takowych; nowy pomiar przy ul. Długiej 40, nowy pomiar ul. Glinki, Rupienica i parceli budowl. w Wilczaku (Miedzynie), pomiary przy ul. Szczecińskiej i Kaszubskiej; pomiar drogi wiejskiej w Bielicach, ustalenie granic dla nieruchomości gminnej Czersko Polskie, taksamo ul. Toruńskiej i Ludwikowa; pomiar parcel dzierżawnych; ustalenie punktów niwelacyjnych dla przedmieść; osadzenie nowych reperów; niwelacja ul. Wały Jagiellońskie, ul. Glinki, Babiej Wsi i Bielawek. W dalszym ciągu wykonano pomiary przedmieść.

II. Prace biurowe.

Wykonano: Nowe plany dla interesentów, pokładki pomiarowe w sprawie terenu Dycka, mapy 1:15000 miasta Bydgoszczy, plany dla Urzędu Statystycznego dla celów wyborczych oraz plan z podaniem numerów domów na przedmieściach po poprzedniem stwierdzeniu takowych na miejscu. Zestawiono długość wszystkich ulic miasta Bydgoszczy i sporządzono większą ilość planów i obliczeń terenów dla Urzędu Własności Miejskich, Urzędu Budownictwa Naziemnego i Urzędu Statystycznego.

Nr. bież.	Wyszczególnienie miejsc pracy	Bruk kostkowy m²	Bruk łebkowy m²	Mozaik m²	Krawężnik m²	Płyty m²	Jezdnie szos. m²	Rodzaj pracy akord lub dniówka	Ilość bruku naprawionego w 1924 r. m²	Ilość bruku naprawionego w 1925 r. m²	Stosunek procentowy tych lat	Robocizna wynosi zł gr
I.	**A. Wykonane prace brukarskie.**											
	Przebrukowanie większych powierzchni ulic.											
	1. Chodkiewicza		2.147.46		157,50							
	2. Gdańska	7,—	1.790,45									
	3. Grunwaldzka	27,30	4.056,72		59,50							
	4. Jagiellońska	121,35	66,68	15,15	94,55							
	5. Kujawska		3.421,41									
	6. Orła		2.709,63		114,50			akord (Kol. Bud. Pod.)	6579	18098	w roku 1925 175% więcej wykonano	
	7. Prądowska		234,02									15.098,30
	8. Promenada		649,60									
	9. Senatorska		1.097,47		100,50							
	10. Śląska		723,—									
	11. Toruńska		1.046,08									
	I. Razem	155,65	17.942,52	15,15	526,55							
II.	Przebrukowanie mniejszych powierzchni ulic.											
	1. Artura Grottgera											
	2. Bernardyńska											
	3. Chełmińska											
	4. Chrobrego											
	5. Dworcowa											
	6. Elbląska											
	7. Grodztwo											
	8. Kołłątaja											
	9. Ks. Ad. Czartoryjsk.											
	10. Łokietka											
	11. Łysa Góra											
	12. Malborska											
	13. Mazowiecka											
	14. Mazurska											
	15. Na wzgórzu	431,—	1.035,11		315,25			akord (Kol. Bud. Pod.)	1283	1466	w roku 1925 14% więcej wykonano	1.442,90
	16. Niegolewskiego											
	17. Nowogródzka											
	18. Nowy rynek											
	19. Plac Teatralny											
	20. Podwale											

Nr. bież.	Wyszczególnienie miejsc pracy	Bruk Kostkowy m²	Bruk łebkowy m²	Mozaik m²	Krawężnik m²	Płyty m²	Jezdnie szos. m²	Rodzaj pracy (akord lub dniówka)	Ilość bruku naprawionego w 1924 r. m²	Ilość bruku naprawionego w 1925 r. m²	Stosunek procentowy tych lat	Robocizna wynosi zł gr
	21. Pod Blankami											
	22. Rybaki											
	23. Sowińskiego											
	24. Sniadeckich											
	25. Sportowa											
	26. Sw. Trójcy											
	27. Szubińska											
	28. Terasy											
	29. Ułańska											
	30. Ugory											
	31. Wały Jagiellońskie											
	32. Warmińskiego											
	33. Wrocławska											
	34. Ks. Skorupki											
III.	Przebrukowanie ulic											
	1. Leszczyńskiego		3.367,92		25,—			Kontrakt (przedsiębiorca Bukowski)	W r. 1924 przebrukowań nie dokonano			21.889,50
	2. Podgórna		2.441,35									
	3. Szczecińska		1.479,95									
	III. Razem		7.289,22		25,—							
IV.	Rozszerzenie ulicy Wały Jagiellońskie	**Jezdnia beton.**	374,40	71,57	200,50			Przedsiębiorca Wawrzon	dto			1.609,90
V.	Przebrukowanie ulicy Hetmańskiej		771,93				234150	Przedsiębiorca Grześkowiak	dto			14.501,14
VI.	Naprawy bruku po robotach kanal. wod. gaz.	543,71	2.819,86	28,14	268,15	100,90	926,50	dto	2766	3363,50	W r. 1925 wykonano 23,1/4% więcej	3.435,14
VII.	Naprawy bruku po zakładaniu nowej kanalizacji na Bielawach		3.606,40		208,20	18,—	119840	dto	W r. 1924 nie wykonano podobnej roboty			10.320,25

Ogółem naprawiono 5% a przebrukowano 1,52% ogólnej ilości bruku. Koszt przebrukowania (wraz z materjałem) 1 m. kw. we własnym zakresie wynosi 1,75 zł w roku 1925 zł 180 (różnica 3%).

Nr. bież.	Wyszczególnienie miejsc pracy	Bruk Kostkowy m²	Bruk łebkowy m²	Mozaik m²	Krawężnik m²	Płyty m²	Jezdnie szos. m²	Rodzaj pracy (akord lub dniówka)	Ilość bruku naprawionego w 1924 r. m²	Ilość bruku naprawionego w 1925 r. m²	Stosunek procentowy tych lat	Robocizna wynosi zł gr
	B. Asfaltowanie ulic.											
	1. Aleje Mickiewicza	204,53						Przedsiębiorca Grudowski	W r. 1924 nie wykonano równej roboty			9089,81
	2. Grodzka	19,62										
	3. Most Gdański	52,38										
	4. Most Król. Jadwigi	170,72										
	5. Paderewskiego	73,72										
	6. Św. Jańska	89,38										
	7. Wały Jagiellońskie	12,23										
	B. Razem	622,58										
	C. Praca na szosach b. prowincjonalnych.											
I.	Zmiana powłok na szosach.											
	1. Fordońskiej		1600					akord	9300	28880,50	W r. 1925 wykonano 210% więcej	11126,40
	2. Nakielskiej		700				7040,—	Kol. Bud. Pod.				
	3. Szubińskiej		1500				3500,—					
	4. Prądowskiej		713				7050,—					
	5. Toruńskiej		2441				2673,75					
	C. I. Razem		6954				8616,75					
							28880,50					
II.	**Inne prace.** W roku 1925 wykonano cały szereg prac drobniejszych a mianowicie: Odczyszczono rowy przyszosowe i przepusty, wykonano drobne naprawy jezdni, uporządkowano pobocza i latówki, również przyprowadz. do porządku kamienie drogowe (setniki, kamienie kilom. itp.) i usuwano małe zaspy śnieżne. Dalej na Koronowskiej szosie pogłębiono i oczyszczono łożysko strumyka na przestrzeni 300 metrów, tamże również usypano chodnik o dług. 300 mtt. szlaką, na Prądowskiej 350 m. Na Prądowskiej założono także nowy przepust w świetle 500 mm o dług. 21 mtr. z oporowemi murami i 2 nowe przepusty w świetle 200 mm o długości 4 mtr., również z oporowemi murami. Na Nakielskiej szosie założ. zbiornik na przepuście w świetle przepustu 1. 00/1000 mm z żelazną pokrywą jak również oczyszczono go gruntownie.							dniówka Kol. Bud. Pod.				Koszt wykonania 1 mb. nowej powłoki (wraz z materjałem i wałowan.) zł 12,03
	D. Ulice szosowe.											
	W różnych miejscach obsypano razem 1590 mb. żwirem.							dto				

L. b.	Wyszczególnienie miejsc pracy	Co wykonano		Rodzaj pracy (akord lub dniówka)	Wykonano wzgl. zużyto w r. 1924	Wykonano wzgl. zużyto w r. 1925	Stosunek procentowy tych lat	Robocizna wzgl. koszt materjału zł gr
	E. Prace na ulicach nieumocowanych lub umocowanych szlaką.							
	Doły itp. uporządkowano na następujących ulicach:							
1	Biedaszkowo	gdzie zużyto	235 m³ szlaki	dniówka Kol. Bud. Pod.	760 m	1536 m³	W roku 1925 52% więcej zużyto szlaki	Za szlakę włącznie przewozu w 24 i 25 r. przeciętnie 6.— za 1 m³
2	Bielawki	„ „	20 „ „					
3	Bielicka	„ „	12½ „					
4	Glinki	„ „	392 m³ „					
5	Jary	„ „	140 „ „					
6	Łowicka	„ „	46 „ „					
7	Pijary	„ „	160 „ „					
8	Rupienica	„ „	40 „ „					
9	Saperów	„ „	419 „ „					
10	Witebska	„ „	27½ „					
11	W różnych miejscach na drobne naprawy	„ „	34 m³ „					
	Ogółem zużyto do uporządkowania ulic		1526 m³ szlaki					
	F. Przełożenie chodników.							
1	Wały Jagiellońskie		336,10 m²	akord Kol. Bud. Pod.				Przeciętnie wynosi robocizna za 1 m² 0,81
2	Po robotach ogrodn. Adm. Ogrod. Miejsk.		231,05 m²					
3	Po robotach kanal. i wodoc.		25,— m²					
		Razem	592,15 m²					

G. Stan ilościowy ulic na 1. I. 1926 r.

Rodzaj umocowania jezdni	Powierzchni jezdni w dniu 1. I. 1925 r. mtr. kw.	W roku 1925 Umocowano nawierzchni mtr. kw	W roku 1925 Zbudowano nowych ulic mtr. kw.	Powierzchni jezdni w dn. 1. I. 1925 r. mtr. kw.
Bruk zwykły	361.809	772	—	362.581
Bruk kostkowy	156.080	—	—	156.080
Bruk drobny kostkowy	5.270	—	—	5.270
Bruk drobny zwykły	3.200	—	—	3.200
Szosowane jezdnie	40.490	772	—	39.718
Żużlowane jezdnie	55.550	—	—	55.550
Szosy b. prowincjonalne	88.000	—	—	88.000
Jezdnie nieumocowane	299.716	—	—	299.716
Jezdnie betonowe	1.323	—	374	1.679
Razem	1.011.438	—	374	1.011.812

Przeciętne ceny materjału		w roku 1924	w roku 1925
Kamień (wraz z dostawą)	1 m³	12,90	12,90
Żwir „ „	1 „	6,—	6,—
Cement	1 beczka	16,—	16,—
Wapno	1 ctr.	2,—	2,—
Smoła	1 ctr.	8,—	8,—
Przeciętne zarobki		**W r. 1924**	**W r. 1925**
rzemieślnika za godzinę		0,85	0,96
robotnika przyuczon. za godzinę		0,62	0,72
robotnika zwykłego „ „		0,47	0,53
furmanka parokonna 8 godzin		12,—	12,50

H. Uporządkowanie żwirowni.

L. b.	Wyszczególnienie miejsc pracy	Co wykonano	Rodzaj pracy (akord lub dniówka)	Robocizna zł gr	Uwagi
1	Za Szkołą Podchorążych	W ciągu roku 1925 wywieziono 978 fur żwiru dla kolum Bud. Pod. Po wyrzuceniu żwiru, doły wyrównano na przestrzeni 1200 m².			
2	Na Małych Bartodziejach	W ciągu roku 1925 wywieziono 330 fur żwiru do prac konserwacyjnych na szosach b. prowincjonalnych. Razem z obu żwirowni wydobyto: a) dla prac Urzędu Bud. Pod. 1308 m³ b) dla przedsięb. wykon. prace m. 887 m³ c) dla urz. miejsk. (Adm. Ogr. Bud. Naz. itd.) 281 m³ d) dla urz. państw. i formacji wojsk. 266 m³ Razem 2742 m³	dniówka Kol. Bud. Pod.		
		I. Tablice uliczne. Nowych Emaljowanych tablic ulicznych umocowano 393 sztuk, starych na nowo pomalowanych 92 szt. Prócz tego ustawiono 1 drogowskaz z napisem Ludwikowo na Jachcicach i 7 tablic ostrzegawczych.	dto		
		J. Boisko. Zdrenowano powierzchni 31275 m², założono sieć sączków o ogólnej długości 3518 mb. i 4 studnie.	Przedsiębiorca Madaliński	Ogólny koszt wynosi 14.901.—	
		K. Naprawa nadbrzeża. Na 8500 m² powierzchni kamiennego umocowanego nadbrzeża fugi oczyszczono i zacementowano i to na lewym brzegu Brdy od przystani Klubu Wioślarskiego „Gryf“ (za Ogniskiem) do mostu Bernardyńskiego, na prawym brzegu od przystani rybackiej (Most Teatralny) do przystani Bydgoskiego Klubu Wioślarskiego.	dniówka Kol. Bud. Pod.		
		L. Mosty. Zbadano mosty Bernardyński i Gdański. 1. Most Bernardyński wsadzono 110 nitów 2. Most Gdański wsadzono 120 nitów	Firma Powstaniec	Koszt zbadania i nitów. 1.687,46	

III. Linje regulacyjne.

Ustalony plan linij regulacyjnych nr. 91 dotyczący ul. Szczecińskiej i Kaszubskiej zmieniono i ustalono dokładnie nowy plan. Wykonano dwa nowe plany z specjalnemi projektami ul. Nowej i Lenartowicza.

IV. Targowe.

Targowe na rynkach pobiera się w myśl statutu z dnia 25. 1. 1924 W roku 1925 pobrano targowego ogólnie 35.605.98 zł. w roku 1924 — 28.467,08 zł. Przy ściąganiu targowego jest zatrudnionych 3–4 inkasentów.

V. Straganowe.

Od 54 właścicieli straganów, którzy otrzymali od Policji Miejskiej specjalne pozwolenie sprzedaży owoców etc. na ulicach miejskich, pobrano razem w roku 1925 — 1434.00 zł. straganowego, w roku 1924 — 1260,33 zł.

Uurząd Opieki Społecznej.

I. Opieka otwarta.

Wsparcia: Ubodzy starcy ponad 60 lat, wdowy z drobnemi dziećmi i osoby, niemogące zapracować na własne utrzymanie, wskutek niezdolności do pracy, otrzymują stałe miesięczne wsparcie. Wsparć takich w roku sprawozdawczym otrzymało:

W styczniu	dorosłych	747	i	76	dzieci
w lutym	„	740	„	76	„
w marcu	„	728	„	76	„
w kwietniu	„	719	„	75	„
w maju	„	713	„	73	„
w czerwcu	„	709	„	74	„
w lipcu	„	716	„	76	„
w sierpniu	„	724	„	88	„
w wrześniu	„	727	„	100	„
w październiku	„	650	„	190	„
w listopadzie	„	665	„	207	„
w grudniu	„	681	„	213	„

Na wsparcia bieżące wydano:

a) dla dorosłych	70.006,40 zł.
b) dla dzieci	8.958,50 zł.

Przeciętnie pobierało wsparć 872 osoby, w tem 100 mężczyzn, 565 kobiet 101 półsierót, i 106 zupełnych sierót.

Osób posiadających swą przynależność gminną w Bydgoszczy było	779
Przynależnych do innych gmin	41
Krajowych ubogich	52
Razem	872

Z dniem 1. lutego 1925 roku podwyższono wsparcie bieżące dla osób dorosłych z 3 zł. na 6 zł. miesięcznie na osobę, a dla dzieci wdów z 2 zł. na 4 zł. miesięcznie na jedno dziecko.

Druga podwyżka nastąpiła z dniem 1 czerwca 1925 r. i to: dla osób dorosłych z 6 na 10 zł. miesięcznie, a dla dzieci wdów z 4 na 6 zł. miesięcznie na jedno dziecko.

Dla sierót, które są na obcem wychowaniu podwyższono wsparcie z dniem 1. lipca 1925 r. jak następuje: dla dzieci od 1—3 roku życia z 4 na 9 zł. miesięcznie, dla dzieci od 1—14 roku życia z 2 na 7.50 zł. miesięcznie.

Z dniem 1. września 1925 r. podwyższono wsparcie: dla dzieci od 1—3 roku życia z 9 na 15 zł. miesięcznie, dla dzieci od 3—14 roku życia z 7.50 na 12 zł. miesięcznie.

Jednorazowych zapomóg pieniężnych udzielono w roku sprawozdawczym w 318 wypadkach razem na kwotę 6.550.55 zł. Odzieżą obdarzono 998 osób, w tem 870 ubogich, dorosłych i dzieci i 128 bezrobotnych. Na opał dla ubogich wydano 4.320,71 zł.

Urząd Opieki Społecznej urządził także gwiazdkę dla sierót i ubogich. Obdarowano 625 dzieci i 250 ubogich, na ogólną sumę 15.825 zł.

Leczenie domowe. Urząd Opieki Społecznej ma 9 lekarzy ubogich, tak, że w razie choroby, ubodzy mają stałą opiekę lekarską, lekarstwa i akuszerki, a także w razie kalectwa sztuczne członki, okulary itp. Na ten cel wydano:

Na lekarzy ubogich	2.942,10 zł.
„ lekarzy specjalistów	17.41,00 „
„ akuszerki	950.30 „
„ lekarstwa	8.694,93 „
„ pogrzeby	4.697,65 „

Opiekuństwo generalne. Na miejsce ustępującego radcy miejskiego p. Stróżyńskiego, został mianowany generalnym opiekunem radca miejski p. Muchowski.

Generalnemu opiekuństwu podpadają dzieci, które są utrzymywane z funduszów społecznych t. j. przez Urząd Opieki Społecznej.

W ciągu roku stawiono 114 dzieci pod generalne opiekuństwo. Z powodu pełnoletności wystąpiło 8 dzieci, zagranicę wyprowadziło się 3 dzieci. Postępowanie alimentacyjne wdrożono w 102 wypadkach.

W 47 wypadkach zasądzono oskarżonych na płacenie alimentacji, 5 spraw było bez wyniku, 37 spraw było przy końcu roku jeszcze niezałatwionych, 13 spraw zostało zawieszonych z powodu śmierci dzieci.

Gminna Rada Sieroca. Na wezwanie Sądu Powiatowego (Opiekuńczego) Gminna Rada Sieroca jest zobowiązana do zaproponowania opiekunów, oraz kuratorów spadku dla nieletnich i kontrolowania pupilów w wieku ponad 6 lat.

Zaproponowano w roku ub. 576 opiekunów i 74 kuratorów spadku. Do końca roku mianowano sądownie 366 opiekunów, i 74 kuratorów.

Opieka nad niemowlętami i młodzieżą. Ogólną opiekę nad niemowlętami i młodzieżą, wykonują radcy sierót, 2 ochroniarki, i lekarz.

Do czynności radcy sierót należy zaproponowanie opiekunów dla dzieci niel. i kuratorów spadku, oraz kontrolę nad sierotami ponad 4 lat życia. Kontrola nad dziećmi do roku 6 przeważnie pochodzenia nieślubnego, należy do obowiązku 2 ochroniarek. Każdej ochroniarce przydzielono specjalny obwód. Czynność ta jest najważniejszą, ponieważ sprawdza, czy dziecko znajduje się we właściwych rękach, czy posiada dość troskliwą opiekę moralną, i fizyczną. Obowiązkiem ochroniarek jest, uważać na ścisłe przestrzeganie przez matki lub opiekunki przepisów wychowawczych i bezustannie czuwać nad zdrowiem i rozwojem dzieci. Odwiedzają one dzieci nie starsze nad 3 miesiące raz na tydzień, dzieci od 3—9 miesięcy 2 razy miesięcznie, od 9 miesięcy do dwóch lat raz na miesiąc, od 2 lat raz na trzy miesiące.

Niemowlęta, t. zn. dzieci do 1½ roku życia podlegają oględzinom lekarskim przynajmniej raz na miesiąc. Oględziny odbywają się 2 razy tygodniowo w stacji opieki nad dziećmi przy ulicy Jagiellońskiej nr. 56.

W roku 1925 podlegało kontroli wychowawczej:

a) w obwodzie I.	455 dzieci
b) w obwodzie II.	457 „
Razem	912 „

Z tej liczby:

1) wyprowadziło się do in. miejscow.	70 dzieci
2) zostało legitymowanych (adoptow.	31 „
3) po skończonym 6 roku życia uchylono od kontroli	26 „
4) zmarło	100 „ 11%

Zatem znajdowało się dnia 31. XII. 25 r. 684 dzieci w kontroli:

a) w obwodzie I.	351 dzieci
b) w obwodzie II.	333 „
Razem	684 „

W ciągu roku sprawozdawczego ochroniarki wykonały odwiedzin domowych:

a) w obwodzie I.	3.407
b) w obwodzie II.	3.497
Razem	6.904

Przy 768 dzieciach odbyło się 102 oględzin lekarskich. Ze względu na nieodpowiednie wychowanie odebrano dzieci w 5 wypadkach.

Przymusowe wychowanie zapobiegawcze. Na mocy ustawy z dnia 2. lipca 1900 r. o przymusowem wychowaniu zapobiegawczem można dzieci niel. do ukończonego 18 roku życia oddać na wychowanie w nast. wypadkach:

a) Aby zapobiedz moralnemu, albo fizycznemu zepsuciu nieletnich przez rodziców, lub wychowawców.

b) Jeżeli niel. dopuścił się karygodnego czynu za który nie może być z powodu młodego wieku pociągnięty do odpowiedzialności.

c) W razie, gdy wpływ wychowawczy rodziców, lub wychowawców nie jest wystarczający do uchronienia niel. od zupełnego zepsucia moralnego.

Oddanie niel. nastąpić może tylko na mocy uchwały Sądu Powiatowego (Opiekuńczego).

Przy grożącem niebezpieczeństwie w razie zwłoki, Sąd uchwalić może natychmiastowe oddanie, niel. na wychowanie przymusowe.

W roku 1925 stawiono wnioski celem oddania niel. na wychowanie przymusowe:

a) z Urzędu Opieki Społecznej	7
b) z innych stron	2
Razem	9

Oddanie na wychowanie przymusowe uchwalono w 6 wypadkach. Ze względu na widoczną poprawę w moralnem prowadzeniu się nieletnich zawieszono toczące się postępowanie sądowe tymczasowo w 2 wypadkach. W jednej sprawie zostało przymusowe wychowanie sądownie odmówione. W 6 wypadkach wniesiono o tymczasowe umieszczenie z powodu grożącego niebezpieczeństwa. Wydatki na ten cel wynoszą 899.75 zł.

(Ciąg dalszy w następnym numerze).